

Cornelis van Wieringen

Cornelis Hermanus Martinus van Wieringen is geboren op 20 februari 1897 in Tjandi Sewoe (Candi Sewu), NOI. Candi Sewu is een groot boeddhistische tempelcomplex. Hij was de zoon van Cornelis Hermanus Martinus van Wieringen en Sophia Margaretha Elisabeth Versnel.

Hij volgde de opleiding tot beroepsofficier aan de Koninklijke Militaire Academie in Breda en werd in 1921 officier bij de infanterie van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger (KNIL). Hij trouwde vlak voor vertrek naar Nederlands Indië op 22 september 1921 in Amsterdam met Helena Elisabeth Lipjes (1894-1939) en scheidde van haar in 1929. Een jaar later hertrouwde hij met Dymphna Janke Gleysteen (1904-1945). In 1935 volgde hij een opleiding aan de Hogere Krijgsschool in Nederland om daarna naar Nederlands-Indië terug te keren. Hij was kapitein bij de het 14e bataljon infanterie van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger in Tjimahi. Hij ontving in 1936 het Officierskruis, gesp XV jaar.

Cornelis werd na de Japanse bezetting krijgsgevangen genomen bij het treinkampement in Tjimahi en geïnterneerd. Hij werd tewerkgesteld aan de Birmaspoorweg. De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om

de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Zijn vrouw zat geïnterneerd in Kamp Lampersari. Ze is daar overleden op 12 oktober 1945. Ze ligt begraven op het Nederlandse ereveld Kalibanteng.

Na de oorlog hertrouwde Cornelis in Batavia in 1946 met arts-psychiater dr. Geertruida Anna Rauws (1909-1993). Zij was 1^e luitenant van het Vrouwenkorps van het KNIL. Midden jaren 50 was hij een van de getuigen in het Jungschlaeger-proces in Indonesië.

Cornelis was oubaas bij de Admiraal De Ruytergroep in Den Haag en voorzitter van de Stichting Duinenmars in Den Haag. Daarnaast was hij assistent districtscommissaris voor voortrekkers van het district Den Haag. Hij kreeg in 1959 de Gouden Jacobsstaf en in 1967 de Zilveren Gaai.

In 1981 werd hij benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Hij overleed op 23 januari 1992 in Almelo.

Meer informatie

[Cornelis Martinus van Wieringen \(\), stamvader van de Indische tak - PDF Free Download \(docplayer.nl\)](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Cornelis Hermanus Martinus van Wieringen - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](#)

[Het Binnenhof » 05 jul 1958 - Art. 59 | Delpher](#)

[Het Binnenhof » 28 apr 1959 - Art. 40 | Delpher](#)

[Leon Jungschläger - Wikipedia](#)

[Dymphna Janke van Wieringen-Gleysteen | Oorlogsgravenstichting](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.